

loka 12 42.

S 99/PB/IV

Pääintendetti,

Herra Kenraali V. Gustafsson,

P ä ä m a j a .

Suomen Pankin nyttemmin huolehdittua Päämajan kehoituksesta puolustusvoimain rahoitushuollon sodanaikaisesta järjestelystä runsaan vuoden ajan on tämä toiminta varsinaisen kokeiluvaiheensa sivuuttuaan vakiintunut niihin muotoihin, joihin se toistaiseksi ainakin suurin piirtein arvosteltuna tulee jäämään. Suomen Pankki on luonut yksinomaan puolustuslaitoksen tarpeita silmälläpitäen ns. rintamatoimipaikkaverkoston, jonka tällä hetkellä muodostavat Aunuksessa, Äänislinnassa ja Karhumäessä sijaitsevat rintamakonttorit sekä Lieksassa ja Hyrynsalmella toimivat rintama-asiointit.

Koska Puolustuslaitoksen ja Suomen Pankin sodanaikaista yhteistoimintaa varten ei ennakolta ollut mitään suunnitelmaa tai yksityiskohtaisempaa ohjetta, on sangen luonnollista, että saavutettu kokemus tulisi aikanaan edellyttämään eräitä muutoksia ja parannuksia, joiden avulla yhteistoiminta saisi molempia puolia paremmin tyydyttävät muodot ja jotka samalla johtaisivat toimenantajan ja pankin keskinäisten suhteiden täsmällisempään määrittelyyn. Täten asteettain kehitettynä puolustusvoimain rahoitushuollon käytännöllinen järjestely mukautuisi erinäisiin peruspuitteisiin, jolla seikalla on erikoisen suuri merkitys, mikäli saavutettua kokemusta tullaan käyttämään ennakkosuunnitelman laatimiseksi mahdollisia, rauhanteon jälkeen uudelleen esiintyviä tarpeita varten.

Tarkkailtaessa pankin rintamatoimipaikkaverkoston työskentelyä on Suomen Pankin taholta pankkiteknillisessä mielessä varsinkin pyrit-

ty tehostamaan sen tarkoituksenmukaisuutta ja joustavuutta mm. tavannukaisista menettelyohjeista poikkeavin erikoismääräyksin. Samalla on kiinnitetty huomiota myös eräisiin haittoihin, joiden poistamiseksi yksinomaan Puolustuslaitos omaa mahdollisuudet.

Suomen Pankki on jatkuvasti noudattanut alunperin omaksumaansa periaatetta, ettemme veloita palveluksistamme puolustuslaitokselta mitään palkkioita tai provisioita. Tästä on ollut seurauksena, ettei pankilla, vallitsevat paikalliset olosuhteet huomioonottaen, ole voinut olla minkäänlaisia tuloja työskentelystään vallatuilla alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä. Ylimalkainenkin arviointi osoittaa sensijaan, että poikkeuksellinen toimintamuoto, edellä mainittujen palkkioiden ja provisioiden menetyksestä puhumattakaan, aiheuttaa pankille jo sellaisenaankin sängen huomattavia menoeriä. Sanotut seikat ja vastavuoroisuuden huomioonottaen olisi kohtuullista, ette Puolustuslaitos itse rasittaisi Suomen Pankkia sellaisilla kuluilla, mitkä nimenomaan aiheutuvat juuri puolustusvoimain eri yksiköiden lukuun suoritettavasta käytännöllisestä rahoituspalvelusta, ja että Puolustuslaitos käytettävissään olevin keinoin vapauttaisi pankin erinäisistä muistakin samasta syystä aiheutuvista menoista. Edelleen on kiinnitetty huomiota myös muutamiin varsinaisella toiminta-alueella työskenteleviin virkailijoihimme kohdistuviin huolto- ym. kysymyksiin, joiden suhteen myönteinen ratkaisu niinikään olisi suotava.

Viitaten edellä sanottuun sekä everstiluutnantti Saloniuksen, majuri Kiiverin ja Suomen Pankin rintamatoimipaikkaverkoston keskusasiamiehen, kamreeri Blomquistin kesken Päämajassa kuluvaan lokakuun 1 päivänä käytyyn yksityiskohtaiseen neuvotteluun, Suomen Pankin Johtokunta pyytää kunnioittaen Herra Kenraalin suosiollista toimenpidettä,

- 1) että Suomen Pankin rintamatoimipaikat vapautettaisiin vuokrasta, huoneistojen välttämättömistä korjauksista, lämmöstä, valaistuksesta, puhelimen asentamisesta ja käyttämisestä, Päämajan toivomusten mukaisesta konttorien siirrosta ym. niihin verrattavista, yksinomaan Puolustuslaitoksen lukuun suo-

ritetuista toimenpiteistä johtuvien kulujen suorittamisesta lukuunottamatta kuitenkin pankin virkailijakunnan palkkoja ja päivärahojen luontomia ylimääräisiä palkkioita;

- 2) että Suomen Pankki vapautettaisiin suorittamastasi sille, pakollisista tarkastuskäynneistä sekä välttämättömistä henkilökunnan siirto- ja lomamatkoista johtuvia matkakuluja suomalla pankin pääkonttorissa palvelevalle rintamatoimipaikkaverkoston keskusasiamiehelle litterankirjoitusoikeus;
- 3) että mainitulle keskusasiamiehelle ja kaikille varsinaisella toiminta-alueella työskenteleville toimipaikkojen esimiehille myönnettäisiin oikeus komennustodistusten laatimiseen aleisinaan virkailijoita varten;
- 4) että kaikille edellä esiintyvässä kohdassa mainituille toimihenkilöille sekä Suomen Pankin Oulun ja Joensuun konttorien johtajille myönnettäisiin, ehdottomasti harkiten käytettävä sotilasvirkapuhe-luoikeus kiireellisissä rahalähetyksiä, maksukäskyjä ym. erittäin tärkeitä virka-asioita koskevissa tapauksissa sekä että nämä puhelut erikoisesti päivän aikana varottavan viestiyhteyksien ylikuormituksen välttämiseksi ja paremman kuuluvaisuuden vuoksi entiseen tapaan yön aikana voitaisiin yhdistää pääkonttorissa palvelevan rintamatoimipaikkaverkoston keskusasiamiehen yksityiseen puhelimeen Helsinki N° 23 067;
- 5) että pankin rintamatoimipaikkaverkosto saisi luovuttaa tärkeimmät lähetyksensä kuriiripostin kuljettavaksi sellaisissa kiireellisissä tapauksissa, jolloin mahdollisimman suuri joustavuus osoittautuu Puolustuslaitokselle itselleen tarpeelliseksi;
- 6) että pankin rintamatoimipaikkojen esimiehet saisivat turvautua puolustusvoimain kuljetuksista huo-

lehtiviän paikallisten viranomaisten apuun sikäli kuin tavallinen junakuljetus ei ole mahdollinen ja että heille myönnettäisiin oikeus pyytää aseistettua sotilasvartijaa sellaisissa tapauksissa, että puutteelliset rahojen säilytyspaikat ja yleinen turvallisuus sitä edellyttävät;

- 7) että kaikki Suomen Pankin varsinaisissa rintamatoimipaikoissa työskentelevät viran ja toimen haltijat saisivat mahdollisimman laajoissa puitteissa osallistua puolustusvoimain yleiseen huoltoon, jonka tulisi käsittää ainakin maksuton muonitus, lääkärinapu ja oikeus erinäisten tarvikkeiden saantiin sikäli kuin he ovat menettäneet tässä tarkoitettuun, puolustuslaitoksen palvelukseen rinnastettavaan toimien siirtyessään tarvikkeiden siviilijakeluun oikeutavat korttinsa;
- 8) että varsinaisella toiminta-alueella sijaitsevien pankkitoimistojen upseerinarvon omaavat esimiehet oikeutettaisiin asiaankuuluvin muodollisuuksin maksutta saamaan armeijan varastoista välttämättömät varusteensa, joihin lähinnä tulisi kuulua vaatteiden ja jalkineiden, koska puolustuslaitoksen taholta on pidetty suotavana, että sanotut esimiehet esiintyisivät sotilaspuvuissa;
- 9) että kaikkien rintamatoimipaikoissa työskentelevien asevelvollisten miesvirkaikailijoiden sotilaspasseihin aikanaan tehtäisiin puolustuslaitoksen lukuun suoritettua sodanaikaista palvelua korostava merkintä;
- 10) että Puolustuslaitos harkitsisi mahdollisuuksia sotilasarvojen korottamiseksi sellaisille asevelvollisille virkaikailijoille, jotka olisivat tavannukaisessa järjestyksessä joutuneet puolustusvoimain palvelukseen, elleivät Päämajan ja Suomen Pankin kesken tehdyn sopimuksen mukaisesti olisi tulleet varatuiksi nykyiseen tehtäväänsä. (Tässä suhteessa

ehkä kysymykseen tulevien miesvirkaikailijoiden varhaisemmat palvelussuhde- ja henkilötiedot oheistetaan eri luettelossa);

- 11) että kohdissa 1)- 8) edellytetyt oikeudet pysyttäisiin voimassa kuhunkin rintamatoimipaikkaan nähden ainakin niin kauan kuin vallattu alue on sotilashallinnon alaisena ja puolustuslaitos yleensä on kiinnostunut pankkitoimiston sijoituspaikasta;
- 12) että Puolustuslaitos toimittaisi Suomen Pankille pääkonttorissa tarvittavat 2) kohdan edellyttämät kuljetuslomakkeet, pääkonttorissa ja rintamatoimipaikoissa tarvittavat 3) kohdan edellyttämät komentodistuslomakkeet sekä näiden molempien lomakkeiden varmistamisessa käytettävät puolustusvoimain peiteluvulla varustetut leimasimet.
- 13) että Päämaja määräisi, minkä paikallisen sotilasviranomaisen puoleen pankkitoimistojen esimiehet lähinnä voivat käänntyä virka-apua koskevissa ja puhtaasti sotilaallisissa kysymyksissä;
- 14) ja että Päämaja antaisi Suomen Pankin rintamatoimipaikkoja koskevat ohjeet kaikille alaisilleen viirastoille ja yksiköille, joiden kanssa sanotut toimipaikat tavalla tai toisella tulevat tekemisiin.

Selvyyden vuoksi huomautettakoon, että kohdissa 4) - 6) esitetyt oikeudet ovat jo aikaisemmin olleet suurin piirtein sellaisinaan voimassa. Sotilasvirkapuheluoikeudesta oli määrätty, että Suomen Pankin pääkonttorilla on oikeus saada yksi puhelu vuorokaudessa kuhunkin rintamatoimipaikkaan ja päinvastoin. Samanlainen oikeus on Lieksan asioiden ja sen kirjanpidollisen keskuksen, Suomen Pankin Joensuun konttorin sekä Hyrynsalmen asioiden ja sen kirjanpidollisen keskuksen, pankin Oulun konttorin välillä. (Muut ns. rintamakonttorit ovat kirjanpidollisesti alistetut suoraan pääkonttoriin.) Oikeus olisi kuitenkin 4) kohdan edellyttämällä tavalla järjestettynä tarkoituksenmukaisempi, koska voi kulua useita päiviä, ettei sotilasvirkapuhelu samaan suuntaan ole lainkaan tarpeen ja koska toisinaan sen

sijaan voi parinkin puhelun tilaaminen vuorokaudessa samaan toimi-
paikkaan olla aivan välttämätöntä. Sotilasvirikapuhelun yhdistäminen
edellä mainittuun yksityiseen numeroon on niinikään ollut sallittu
jo aikaisemmin. Kohdat 4)- 6) liitetään anomukseen lähinnä siltä va-
ralta, että ne tulisivat huomioiduiksi Päämajan toimesta mahdollises-
ti annettavissa yhtenäisissä 14) kohdan tarkoittamissa ohjeissa, jois-
ta voitaneen, eräät muut käytäntöön jo sovelletut periaatteet huomi-
oottaen edelleen kehittää puolustusvoimain rahoitushuollon sodanai-
kaista järjestelyä koskeva väliaikainen ohjesääntö, mikäli Puolustus-
laitos sellaisen laatimista nykyisen järjestelmän puitteissa pitää
tarpeellisena.

Kles.

W.S.

J. P.A.